

od svojega početka do današnjih dni izredne važnosti za slovensko književnost, zakaj že do leta 1860. je izdala 115 del, do danes pa malone 400 slovenskih književnih proizvodov, izmed katerih so nekateri čakali že po več tiskov. Kot posebnost navajamo, da so se znane »Sanjske bukve« v prvih izdajah tiskale v 3000, pozneje v 4000 izvodih, letos pa izide že 21. (!) izdaja v 6000 izvodih! Takšnega zanimanja bi pač podjetnemu založniku želeli tudi pri drugih delih, izmed katerih je mnogo takih, ki so stalne vrednosti! Sosebno bogata je zaloga knjig za preprosti národ in za mladino in ta zaloga se vsako leto povprek pomnoži vsaj za osem knjig. — Mi smo že večkrat pohvalno poudarjali marljivo delovanje Giontinijeve knjigarne in ji tudi danes, ob nje petdesettetnici, izrekamo svoje posebno priznanje, kateremu dodajamo željo, da bi i nadalje takisto uspešno in vztrajno delovala za čimdalje lepši razvoj slovenske književnosti!

**Dve novi razpravi dr. V. Oblaka.** Jagičev »Archiv für slavische Philologie« XVI. prinaša dve razpravi našega učenega dr. V. Oblaka, in sicer »Die Halbvocale und ihre Schicksale in den südslavischen Sprachen« (str. 153.—198.) in »Zum silbenbildenden / im Slavischen« (str. 199.—209.). V prvi razpravi zasleduje pisatelj razvitek in različne reflekse polglasnikov v slovenščini, in zato utegne to delo zanimati tudi naše filologe. Važno je, kar navaja o dveh različnih dobah v razvitku bolgarskih polglasnikov v prave samoglasnike, ker se doslej niso mogli povoljno razložiti razni zastopniki polglasnikov v istem bolgarskem narečju. V hrvaščini nas v tem oziru seosebno zanimljejo narečja na krškem otoku, o katerih se tukaj govori dovolj natančno. — V drugi razpravi omenja dr. Oblak najprej to, da zlogotvorni / še dandanes živi v govoru različnih krajev na otoku Krku, o čemer se je še vedno dvojilo, in tudi v nekaterih bolgarskih narečjih, potem pa pojasnjuje daljši razvitek tega glasú v *ol*, *ow*, *u*, *o* in *lu*, pri čemer se seosebno ozira na jugoslovanska narečja.

**Operni pevec J. K. Tertnik** je priredil dne 4. m m. v Ljubljani svoj prvi samostojni koncert, čegar vzpored je obsežal slovenske skladbe Nedvčdove, Vilharjeve in Gerbičeve, dočim so bile točke v nemškem jeziku vzete iz opernih del Wagnerja (»Tannhäuser«, »Lohengrin«) in Leoncavalla (»I pagliacci«). Gospod Tertnik se je od tistega časa, kar smo ga prvič slišali pri koncertu »Glasbene Matice« v dvorani filharmoniskega društva, do današnjega dne naučil izredno veliko; ako še vzamemo njega fenomenalni ju-naški tenor, kakeršnih izvestno ni mnogo po svetu, tedaj je popolnoma umevno, da je gospod operni pevec dosegel velikanski uspeh. Najbolj so se seveda njega glasu prilegale velike arije iz oper Wagnerjevih, ali izvrstno je pogodil tudi pretežno liriški značaj naših slovenskih pesmij. Gospoda Tertnika čaka brez dvojbe še sijajna bodočnost, za katero mu lahko že sedaj častitamo.

**Knjige »Matiče Hrvaške«.** Knjižnica za klasično starino. Knjiga I. Povjest grčke književnosti. Sastavio dr. August Musić. Dio prvi. Povjest grčke poezije u klasično vrijeme. Zagreb 1893. Izdanje »Matiče hrvatske«. — Osvedočena, da je klasična starina kakor za človečanstvo v obče, tako tudi za vsakega pojedinca jedini most, ki nas vodi do tega, da dobro razumemo sedanost in v nji popolnoma izpolnimo svojo zadačo, počela je »Matica hrvatska« izdajati pred najmanj leti zbornik prevodov najboljših starih klasikov, grških in rimskih. Da pa olajša čitanje klasikov, bodisi v originalu, bodisi v prevodu, pokrenila je knjižnico, v kateri hoče objasniti vse kulturne strani starega klasičnega sveta. Kot prva knjiga tega zbornika je izšla zgodovina grške poetske književnosti v klasični dōbi, katero je sestavil naš rojak g. dr. August Musić, izvenredni profesor klasične filologije pri kr. véliki šoli zagrebški. Pisatelj sam pravi, da jo je »sestavil«, ne »spisal«. Pisateljev namen torej ni bil podati čitateljem

plodove svojih preiskovanj, nego v lahkem in preglednem obliku razložiti širšemu hrvaškemu občinstvu razvoj grške književnosti. V to zvrho je upotrebil najboljše vire, in drage volje priznavamo, da mu je trud izvrstno uspel.

Najprej se karakteriše v pristopu značaj grškega naroda, na katerem je osnovana grška književnost. Potem se razpravlja v prvem poglavju o grškem jeziku, pismu in o narečjih grških; drugo poglavje nam predločuje zgodovinske dogodke, ki so vplivali na razvoj književnosti in razdelbo književne povesti. Tretje poglavje govori o národni poeziji, četrto do dvajsetega pa nam stavlja pred oči epsko, lirsko in dramatsko poezijo klasičnega veka.

Ako rečemo, da se dá knjiga lahko in gladko čitati ter da zanimlje čitatelja do kraja, izrekli smo najugodnejšo sodbo o nji, zakaj nič se ne prigodi rajši, nego da je taka knjiga suhoparna, dolgočasna in da utruja čitatelja. Tvarina je dobro izbrana, prazna imena se ne nabrajajo. Gradivo je pregledno vzporejeno, tako da si čitatelj ustvari jasno ogrođje književnega poslopja. Značajni znaki vsake dobe, vsakega pojedinega pesnika so krepko naglašeni, tako da čitatelj jasno razume literarno, etično in národno važnost različnih dob, pisateljev in del. Baš te karakteristike so sijajen ures te literarne povestnice, ki ne zadržava čitatelja z nobeno učeno primesjo. O življenji pisateljev se podajajo samo najpotrebnejši, točni podatki, o prepornih stvareh, o različnih domnevanjih učenjakov ni spomena; tembolj se stavlja v jasno luč vrednost književnih pojavov. Jednako nam ugaja, da je karakteristiki pesnikovi, ako le mogoče, dodan tudi kak primer njegove poezije, saj jeden primer časih boljše razjasni kako zamisel nego gostobesedna razprava. Pesniške primere sta prav dobro prevedla gospoda H. Badalić in Stj. Senc. Primeri iz Homerja so vzeti iz prevoda Maretičevega. Prevodi v prozi so potekli iz peresa pisatelja samega. Končno še omenjamo, da je oceni vsakega večjega dela pridejana vsebina v kratkih besedah, kar tudi povišuje vrednost knjigi.

Jezik je izbran in lahko umeven. Najmanj gladek je v onih partijah, ki so vzete iz drugih knjig, v tujem jeziku napisanih. Prozajski prevodi pesniških primerov se prenatanko naslanjajo na besedilo originala in so zategadelj takisto temni kakor original. Nikakor se ne moremo sprijazniti z latinsko transkripcijo grških imen, n. pr. „pean“ namesto „pajan“, „Ahejci“ nam. „Ahajci“ i. t. d. Tudi pogrešamo doslednosti v hrvačenju grških lastnih imen. Tako čitamo imena „Pamfos“, „Linos“, poleg „Homer“, „Demodok“ in „Zoilos“ od „Pamphos“, „Linos“, „Homeros“, „Demodokos“, „Zōilos“, — „Tami“ in „Panijasis“ od „Thamyris“ in „Panyasis“, „Teagen“, „Krates“ in „Sofloko“ od „Theagenes“, „Krates“ in „Sophokles“, „Klonas“ in „Aristija“ od „Klonas“ in „Aristeas“. —

*Mato Vodopić.* Marija Konavoka. Po istinskem dogodjaju iz vremena prije austrijske zapreme Bosne i Hercegovine. S uvodom popratio *Marcel Kušar*. Sa slikom piščevom. U Zagrebu. Naklada „Matiče hrvatske“ 1893. — V malem številu pripovedovalcev, kateri bogatí v Dalmaciji književnost hrvaško, odlikoval se je biskup Mato Vodopić (porojen dné 12. grudna 1816., umrl dné 13. sušca 1893). Poleg mnogih pesmij in nabiranja národnih stvarij je spisal štiri pripovedi „Tužno Jelo“, „Robinjico“ v stihih, „Na Doborskijem razvalinama“ in „Marijo Konavoko“. V poslednji povesti opisuje resničen dogodek, ki se je zgodil za njegovega župnikovanja v Konavlih. Neki Vule (pravo ime mu je bilo Mato Lasić) je hotel siloma oteti Marijo, hčer uglednega Konavljana. Zaradi tega se je vnel prepir med dvema seloma, in tekla je celo kri. Kakor v vseh svojih pripovedih, ne odlikuje se Vodopić toliko po tem, da bi novele odgovarjale pravilom prave umetnosti; niti je znamenit zaplet niti razplet povesti, kateri nedostaje pravega dejanja. Izvrstno pak umeje slikati tajnosti človeških čustev in strastij. Kar se tega tiče,

je pravi mojster, tako večje upotrebljava vse pomočke realizma. Kakor v fotografski sliki nam prikazuje ljudi v psihološki analizi, njih govor, njih običaje; slikovito nam predločuje kraje, prirodne pojave i. t. d. Veščaki tudi v velike hvalijo njegov jezgroviti čisto narodni zlog in jezik. V „Mariji Konavoki“ nas zanimlje poleg drugih opisov narodnega življenja se posebno opis „krstnega imena“. To cerkveno slavo, katera se nahaja in če samo pri pravoslavnih Srbih, ohranila je samo jedna občina katoliška — konavelska. Zanimljivi so tudi opisi otmice ali „devojačke grapše“ in „braće“, nekakega ostanka občinskega vladanja.

Gospod Marcel Kušar je napisal kratek uvod o življenji in književnem delovanji pokojnega biskupa. Prav veliko zaslugo pa bi si bil gospod Kušar pridobil, da je raztolmačil ogromno število takih izrazov, kateri motijo vsakega čitatelja, ki ni vešč konavelskemu narečju, in katerih zastoj iščeš v dosedanjih besednjakih. —

**Bosanke.** Priporočila *Ivan Lepušić*. U Zagrebu Naklada „Matica hrvatske“. 1893. — Obče zanimanje za Bosno in Hercegovino se navzlic petnajstim letom, odkar jih bolje vzpoznavamo, še ni ponehalo. Saj nam hranita ti deželi še neizmerno mnogo narodnih zakladov, ki še niso izkopani. Da se Hrvatje še bolj zanimajo za ti deželi nego mi, to je naravna stvar, ker so Bošnjaki njih rod in sosed. Zategadelj so veselo vzprejemali črtice, katere jim je pošiljal iz Bosne g. Ivan Lepušić, ravnatelj ljudske šole v Banjiloki (ako me spomin ne vara). Napisal je bil že dva zvezka bosenskih črtic, in evo, letos je izdala „Matica hrvatska“ tretjo, o kateri pa, žal, ne moremo izreči ugodne sodbe. „Bosanke“ so zbirka štirih povestij, od katerih so prve tri tako naivnootroče, da bi bolje sodile za deške ljudske šole, nego za odrasle čitatelje Matičinih knjig, katerim so menda namenjene. Čuditi se moramo le lahkosti, s katero razpreda g. pisatelj svoje robinzonade in s katero vodi svoje junake v najneverjetnejše situacije, iz katerih jih seveda rešava zopet najsmelejši slučaj. V teh gostobesednih pripovedkah, v katerih pa je malo dejanja, dojima se nas najneugodnejše ono osladno moralizovanje, katero takoj izdaja učitelja ljudskih šol. V vseh pripovedkah živé kristjanje in muhamedovci v čudoviti zlogi; učitelji bosenskih ljudskih šol imajo nedvojbeno nalogo, da vcepljajo deci to zlogo, in brez dvojbe si želi vsak domoljub in človekoljub take zloge, a resnici na ljubo treba priznavati, da v prošlosti take zloge ni bilo in da so take trditve falsifikacija istine. Sploh se mi dozdeva, da so te povesti okvir za to, da je pisatelj v njih namestil vse anekdote, dovtype, fraze in turške besede, kolikor jih je zvedel v Bosni. Jezik bi bil in če lep, in tudi upotrebljavanja turskih besedij ne grajamo, ker dajejo jeziku nekaj lokalni kolorit. A veliki večini Matičinega čitateljstva so te besede neznane, in pisateljeva dolžnost bi bila, da jih pod črto raztolmači z navadnimi domačimi besedami. —

**Jovan Hranilović.** Izabrane pjesme. Zagreb. Naklada „Matica hrvatske“ 1893. — Pesnik je bil še nedavno v nekdanjem kranjskem, sedaj hrvaškem Žumberku unijski paroh, sedaj pa duše pase v Banatu. Svoje pesmi je razdelil pesnik v lirske, epsko-lirske, epske in prevedene pesmi. Pridodan je tolmač „Žumberačkim elegijam“. Izmed lirskih pesmij nam je omeniti posebe ciklus „Žumberskih elegij“, kjer v pesniških slikah riše život in običaje, jade in nevolje žumberskega naroda. V „pesmah svakidanjkah“ predločuje pesnik v genljivih črtah rane denašnjega socijalnega in narodnega življenja. Po našem mnenju se epske pesmi ne razlikujejo od epsko-lirskih, ker pesmi, katere je pesnik namestil pod epsko zaglavje, prepletene so večinoma z lirskimi refleksijami, in namesto epskega dogodka je substrat pesmi navadno samo situacija, na katero pesnik nadovezuje svoja premišljanja. To velja donekle tudi za lirsko poezijo njegovo. Pesnik ne opeva čustev, katera se sama rodé v duši njegovi, nego pesmi so odsev njegove kontemplativne narave, katera zajema iz vanjskega sveta povod za vzbujanje čustev

Pesnikove misli se večinoma vrté okolo jednega glavnega predmeta; to je njegova hrvaška domovina in sodbina naroda hrvaškega. Priporoča zlogo med južnimi Slovenci, katera, žal, vedno bolj gineva. Pesniška dikcija je živa in vzvišena. Najmenj nam ugajajo prevedene pesmi. —

*Mirko Bogovič*. Pjesnička djela. Svezak prvi. Drame: Matija Gubec. — Stjepan, poslednji kralj bosanski Zagreb. Naklada „Matiče hrvatske“. — „Matica hrvatska“ je usvojila pohvalno misel, izdajati izbrana ali tudi zbrana dela pisateljev, katera so ali že razpečana, tako da jih ni več dobiti, ali pa so v raznih knjigah raztrkana, tako da se jih je mučno dočepati. Tako je sklenila izdajati pesniška dela Mirka Bogoviča, ki je nedavno umrl. Pokojnik je bil izmed onih pesnikov, ki so v temni dobi narodne zaspanosti vzbujali národno zavest s svojimi deli. Letos je izdala „Matica hrv.“ dve drami pokojnikovi: „Matijo Gubca“ in „Stjepana, poslednjega kralja bosanskega“.

Prva imenovanih dram razpravlja znane dogodke iz kmetske vojske leta 1572. do 1573. Dejanje je prav vešče zapleteno in razpleteno, vendar ni vtisek celovit, ker se nobena oseba tako ne iztiče, da bi jo mogli imenovati nosilca dejanja, nego prizori polni dramskega življenja so nauizani v večjo celoto. Za prikazanje na odru ima igra dosti težkoč. Jezik je gladek in ves prepleten z narodnimi reki, ki so časih — žal — tudi trivijalni.

Vsebina druge drame je propast bosenskega kraljevstva leta 1463. Ta drama je mnogo dovršenejša od prve. Stjepan, naravni sin Tome Kristića Ostojiča, kralja bosenskega, ki se je zaradi svojega prijateljstva s Turki zameril papežu, s preganjanjem bogomilov velikemu delu plemstva in s svojim ravnanjem proti zakoniti ženi njenim močnim sorodnikom, pridobil si je veliko pristašev. Podpihovan od kralja ogerskega, ogorčen na očeta zaradi svojega kopilstva, od narave silno slavoohlepen, ne straši se nobenega pomočka, da bi zakraljeval Bosni, katero hoče zopet osloboditi vseh tujih vplivov. Zatorej ubije potajno očeta in pride na prestol. A koj tedaj jame ugašati njegova zvezda. Očividno je, da ga Bog zaradi njegovega nedela zapušča, a tudi v nesreči ostane nepokolehljiv junak in tak tudi pogine. Drama, na odru prikazana, mora napraviti velikanski vtisek. Jezik je vznosit in mnogo bolj dostojanstven nego v „Matiji Gubci“. Za natančnejšo analizo dram nam ne dostaje prostora. (Dalje prihodnjič.) *R. Perušek.*

**Iz hrvaške književnosti.** *Stjepan Korenić*, katehet v zagrebškem ženskem liceji, napisal je pedagoško studijo „Gdje je istina“, v kateri razpravlja neugodne uspehe sedanjega ljudskega šolstva na Hrvaškem ter mimo drugega priporoča, da bi se korenito preustrojile nedostatne čitanke in razbremenila ljudska šola. Zanimljivo pisana knjižica stane 20 kr. in se dobiva v knjigarni „Dioničke tiskare“ v Zagrebu.

**Društvo sv. Jeronima v Zagrebu** je izdalo za leto 1893. vsega skupaj 79.000 izvodov svojih društvenih knjig, za 8.500 več nego leta 1892. Do konca leta 1893. je bilo vpisanih 11.416 članov; društvena imovina znaša okolo 150.000 gld. Za prihodnje leto izdá društvo mimo drugega „Gospodarsko kemijo“, katero je po rajnem slovenskem župniku Vrtovcu predelal učitelj Lovro Matagić.

**Hrvaško stenografsko društvo** v Zagrebu je imelo meseca sušca svoj obči zbor. Društvena knjižnica se je pomnožila za 50 knjig, dohodkov je bilo 696 gld. Društvo je izdajalo svoje glasilo »Stenograf«. Predsednika prof. *Fr. Magdiča* je pozvala vlada, naj spiše učno knjigo o stenografiji.

**Album za gasilce.** Prejeli smo vabilo na „Vatrogasni album“, katerega namerja izdati uredništvo „Vatrogasca“ v Zagrebu. V tej knjigi bodo življenjepisi s slikami ne samo zapovednikov posamičnih gasilnih društev, nego tudi zaslužnih gasilcev, dobrotnikov



deli ruskih in poljskih romanopiscev, vreden je našega priznanja. Slovenci imamo sicer tudi „Slovansko knjižnico“, ali ona podaja svojim čitateljem samo drobne ruskih in v obče slovanskih pisateljev. Zdi se nam, da ponuja samo odpadke dragih kamenov, nikar da bi nudila pravo, lepo ubrušeno kamenje. »Matica hrvaška« je razumela svoj zadatek drugače. Ponudila je čitateljem svojim takoj dva znamenita romana. V prvem, „Plemičko gnezdo“ naslovljenem, riše Turgenjev z vseh strani pristno sliko ruskega društva, ki je v tem romanu okvir povesti dveh src, katerima usoda ni privoščila zaslužene in pričakovane sreče. V drugem romanu „Rudjinu“, nam kaže Turgenjev človeka, ki propada zaradi nestalnosti svoje. Rudjin je nekakšna prilika ruskega národa. —

Premda je g. Milivoj Šrepel po nálogu „Mat. hrv.“ prevod spopolnil in popravil prema izvorniku, vidi se prevodu venderle prejasno, da ni opiljen. Nekatera mesta so ostala tudi sedaj neumevna. Druga nam kažejo preočito, da je prevodilec-upotrebljavaval nemški prevod, kadar ruskega ni razumel. Takó se nam zdé grde nemčizni te-le rečenice : „sate je davao u muzici“ (sate = ure mesto lekcije, ali »poučaval je v muziki«), „često puta se prebacio“ (er überstürzte sich), „služinčadi ni njihove duhe ne podnosi“ (von der Dienerschaft konnte er nicht einmal die Gerüche ertragen), „ima zame Bogu hvaliti“ (er hat es mir Gott zu danken), „upitao je Boncourt“ (er fragte die Boncourt). Čudno se čitajo tudi izrazi „plava čarapa“ (Blaustrumpf), „pod papučom ženinom“ (unter dem Pantoffel seiner Frau), „srebrna topola“ (Silberpappel). Takih stvari bi se dalo navesti kaj mnogo.

Nekateri stihi so navedeni v ruskem jeziku. Tako so delali tudi naši prelagatelji in delajo deloma še sedaj. Tem bi jaz prišepnil v uho to-le: Ako sem toliko več jeziku ónega dela, čegar prevod se mi ponuja, da morem razumeti stihe v originalu, moral bi biti pravi ludjak, da bi prozajske dele čital v prevodu, navadno netočnem. Ako torej prevodi niso za ljudi, večče onemu jeziku, v katerem je knjiga napisana iz početka, nego za take, ki ne poznajo tega jezika, naj blagovolé prevoditelji prevajati tudi stihe, in sicer v prozi, ako jih niso sposobni prevesti v pesniški meri! —

Ilirski glasbenici. Prilozi za poviest hrvatskoga preporeda. Napisao Fr. Š. Kuhač. Sa osam slika . . . Zagreb 1893. Izdanje „Matica hrvatske“.

Znameniti glasbenik hrvaški, g. Fr. Ksaver Kuhač-Koch, pridobil si je za razvoj hrvaške národne glasbe velikih zaslug s svojimi znanstvenimi preiskovanji na polji domače glasbe. Znano je njegovo ogromno delo, zbirka južnoslovenskih popevek, ki je glasen dokaz njegovega temeljitega glasbenega znanja in neumorne delavnosti. Zmoter njegovega truda je dokazati, da se mora umetna glásba naslanjati na národno glasbo, ako hoče kaj proizvesti, kar ugaja modérnemu ukusu. Poleg tega nastojanja zbira g. Kuhač marljivo vse priloge za zgodovino domače glasbe, in naposled je več glasbenik v teoriji in praksi. V gori navedenem delu opisuje življenje 18 skladateljev, izhitrilcev (improviatorjev), pevcev in zbirateljev národnih popevek iz dóbe glasovitega ilirizma, ki ni samo književnosti probudil v novo življenje ter jo povel na nov pot, nego tudi položil temelj razvitku v ostalih strokah duševnega života. Kolike vrednosti pa je bila glasba v obče in pesem posebe za vzbuditev národnega življenja iz prejšnjega mrtvila, to je tudi Slovencem znano iz dóbe njih preporeda. Nedvojbeno je smel torej pisec pričakovati, da mu bodo čitatelji hvaležni za životopise ónih glasbenikov, ki so po svoje doprinašali za národni „uskrs“. — Poleg nekaterih menj znamenitih ali ilirstvu oddaljenih móž se opisujejo drugi, ki so mnogo vplivali na razvoj národne stvari, dasi njih umetniško delovanje ni dovršeno. Nas zanimljeta sosebno dva, Livadić (rodom Celjan) in Stanko Vraz. — Razven životopisov doznavamo iz te knjige mnogo zanimljivo črtico o postanji znamenitih pesmij, n pr. himne „Liepa naša domovina“, „Još Hrvatska ni pro-

pala“, „Ljubimo te, naša dika.“ — Pisatelj je pisal svojo delo z domorodnim zanosom. Nepotrebno se nam zdi opadanje na tedanje učitelje glasbe v hrvaških mestih, ki so bili večinoma Nemci. Da so se konservativno držali tedanjih pravil umetne glasbe, ni dokaz niti njih gluposti, niti zlobi; vsaki novi ideji je treba časa, dokler dozori in zmaga. Nekateri anekdote se mi zdé malo verjetne, n. pr. da je grofica Erdödyjeva ponoči ob 11. uri vzprejela dva neznanca gledališka ravnatelja in entuzijasta, pa jih v družbi pridržala do zore. V jezikovnem pogledu bi omenil, da mi se zdi nepotrebno zamenjavati obče znane izraze s skrpanimi ali pa vsaj neznanimi besedami, kakeršne so n. pr. „glazbotvoriti“ n. „zložiti, komponovati“, „sazvučje (harmonija)“, „pielo (serenada)“, i. dr.

*Vjekoslav Klaić*. Hrvatska pjesmarica. Sbirka popjevaka za skupno pjevanje. Izdala „Matica hrvatska“. Zagreb Tisak Karla Albrechta. 1893.

S to pesmarico sta si pridobila veliko zaslug „Matica Hrvatska“ in g. profesor Klaić, ki je znan ne samo kot strokovnjak po svojih povestniških delih, nego tudi kot glasbenik. Komu ni znana njegova prekrasna popevka „Svracanje“? Izdajal je tudi strokovnjaški list „Gusle“. Iz pristopa izvajamo te-le točke: „Najsilnejše so, kar se tiče vpliva na srce ljudsko, domorodne pesmi budnice. Kakšen vtisek imajo domorodne pesmi na národ, to so tudi Hrvatje dovoljno izkusili za Ilirstva, ko so se pele pesmi, ki odgovarjajo duhu in temperamentu národa. Glasbena literatura za moški zbor se je od tega sicer obogatila, ali zanemarilo se je jednoglasno ali dvoglasno pevanje domorodnih, národnih in obnarodelih pesmi. V zbirko so se vzprejele rodoljubne pesmi ilirske dóbe, potem pa tudi patrijotske pesmi novejšega postanja, ljubavne pesmi, poskočnice, zdravijce in naposled nekoliko udomačenih slovenskih popevek. Veliko truda je zadala končna redakcija melodij, ker se nahajajo od mnogih pesmij različne varijante. Tudi jezik popevek se je moral popraviti — ne vselej uspešno; teksti so se sčasoma jako predruščili, čemur so bile poglaviti vzrok silne premene književnega jezika od leta 1835. pa do danes.“

Na konci so pridejane opazke, v katerih se navajajo zanimljivi podatki o postauji in poretlu različnih pesmij. Iz teh opazek zvedamo tudi to, da se je povsod ime ilirsko, slovansko ali srbsko zamenilo s hrvaškim. To ravnanje se dá opravičiti s stališča izdajateljevega, premda bi nam bilo milejše, da je ostal tekst takšen, kakeršen je bil iz početka.

Knjiga bode tudi Slovencem dobro došla; saj se je tudi med Slovenci udomačilo mnogo hrvaških pesmij iz one ilirske dóbe, ko je ilirizem s svojimi valovi poplaval tudi Slovensko — žal, da ne trájno. Iz te dóbe so tudi pri nas znane pesmi „Još Hrvatska ni propala“, „Kje dom je moj“, „Lepa naša domovina“, „Prosto v zraku ptica leti“ i. t. d. Pa tudi mnogo ljubavnih pesmij se je našim pevcem omilelo, n. pr. „Miruj miruj srce moje“, „Sječaš li se onog sata“ i. dr. Takisto tudi zdravijce. Pesmarica je ukusno in trdo vezana ter ima jako pripravno obliko, da jo je moči vtekniti v žep.

(Konec prihodnjič.)

R. Perušek.

**Iz hrvaške književnosti.** Kot ponatisek iz zagrebškega »Obzora« je izšel v posebni knjigi „Škrtac“ („Skopuh“), katerega je po znanem vlaškim pisatelji H. Gonscienceji preložil J. Zorić. Denašnja novelistiška tehnika je sicer v marsičem drugačna od óne, katero uporablja Conscience; tudi je marsikaj v njegovih povestih najvno, izdelano po izvestnih šablonah, ali karakteristika mu je srečna, pripovedovanje zanimljivo in živahno. V „Skopuhu“ sta soseben jasno (prav za prav mračno) očrtana stariček „ujak Žan“ in zlobni licemerec Tiš, samó da je slikal pisatelj časih venderle prečno; tem prijaznejša je idila v zakupnem dvorci, kjer živé zgolj dobri ljudje, časih veseli in preprosti kakor otroci. V obče: povest je vredna, da se prečita, soseben, ker je prevod

**Knjige »Matiče Hrvaške«.** (Dalje.) — Poučna knjižnica *Matiče hrvatske*. Knjiga XVIII. Ribe. Prirodoslovne i kulturne crtice. Napisal *Dr. Mišo Kišpatić*. Sa 138 slika. Zagreb. Naklada »Matiče hrvatske«, 1893. Profesor dr. Mišo Kišpatić je znan članom »Matiče Hrvaške« po različnih delih, v katerih je matičarjem popularno obdelal različne veje prirodoslovnih nauk. Letos je podal marljivi pisatelj čitateljem opis rib. Človek bi mislil, da je težko napisati knjigo o takem predmetu, a da ne bi skoro omagalo zanimanje čitatelja. In vendar je znal g. dr. Kišpatić svojo knjigo sestaviti tako zanimljivo, da jo vsakdo zadovoljno prečita do kraja, premda ima 451 strani. Prav dobro g. pisatelj nekje omenja, da so občinstvu izmed vseh živalij ribe skoro najmenj poznane in da je vendar prav ta rod gledé na ustrojstvo telesa in način življenja vrlo zanimljiv. Večina čitateljev bode zvedela mnogo nepričakovano novost.

Knjiga obseza tri poglavja o vrednosti rib v človeškem življenju. Tu se razpravlja o vrednosti rib v národnem gospodarstvu, o ribi kot hrani. V šestih poglavjih se opisuje ustroj in življenje rib. Obširno poglavje govori o umetnem vzgoji rib, in jedno poglavje o ribjih sovražnikih. Potem se opisujejo najznamenitejši rodovi rib. Množina dobrih slik razjasnjuje ono, kar je v tekstu opisano. V pripomenku naveda pisatelj knjige, s katerimi se je služil, izdeluje svojo knjigo. Sosebno seveda je upotrebil Brehmovo znano delo (*Thierleben*). Opisujočemu ribe domače faune in za bogato ribiško nazivlje pa so mu rabile mnoge razprave domačih prirodoslovcev. Ker pisatelj ni mogel popisati vseh domačih rib, dodal je v dopolnilo znanstven sistematski pregled vseh rib, katere žive v domačih sladkih vodah in v jadranskem morju. Škoda, da ni mogel dodati opisa raznovrstnega ribarenja, kakor je hotel, ker bi mu bila knjiga preveč narasla. To bi bila izvestno jako zanimljiva studija.

Ker je knjiga sestavljena po priznanih virih, ni dvojbe, da je zanesljiva. Posebno vrednost ji daje to, da se vedno ozira na domača razmerja. Hrvaškemu nazivlju je dodano tudi latinsko, nemško in italijansko, kar je zelo važno, ker so mnogim našincem tuja imena bolj znana nego domača.

Razven manjših tiskovnih pogreškov smo zapazili te: na str. 67. čitaj „Bernouilli“ namesto „Bernovilli“, na str. 141., 240. in še na nekem drugem mestu moti beseda „brkovom“ n. „bokovom“. Na strani 199. je govor o ugotici (*gadus minus*, *Zwergdorsch*), a pravi se, da „ovaj tovor bude 15 do 30 a i 40 metara (namesto centimetara) dug.“ V sistematskem pregledu stoj IV. in V. red (namesto V. in VI.).

Zlog pisateljev je vrlo gladek, prozoren in lahko umeven. Spotikamo se o nekaterih nemčiznih, n. pr. „štropot izvadjati“ (*Lärm machen*), ribe „se rado drže“ (*die Fische halten sich auf*), „meso se drži“ (*das Fleisch erhält sich frisch*), „da tako laglje hranu uhvatiti mogu“ (*damit sie um so leichter die Nahrung ergreifen können*) n. „da mogu“ i. t. d., „pri visokoj vodi“ (*bei hohem Wasser*) n. „o visokoj vodi“, „koji je kao kaša gust“ (*der wie Brei dicht ist*) n. „koji je gust kao kaša“, „sa riekom Po“ n. „sa riekom Padom“. — Te malenkosti smo omenili samo mimoidoč, a ne umanjujejo hvale, katere je inače lepi zlog vreden. —

Svjetska poviest. Izdaje Matica hrvatska. Knjiga šesta. Poviest srednjega veka. Po najboljim piscima izradio *Franjo Valla*. Drugi dio. Od Karlovića do cara Konrada II. Zagreb. Naklada *Matiče hrvatske* 1893. — Začetek povesti srednjega veka, katero je spisal isti pisatelj, izdala je „Matica Hrvaška“ leta 1891. Drugi zvezek obseza povest srednjega veka začenši od Pipina Heristalskega. V četrti knjigi se razpravlja teženje avstrijskih majordomov in papežev, da se uvede v državo in cerkev jedinstvo (od leta 687.—768.). V tej knjigi opisuje pisatelj širjenje krščanske

vere med Germani, urejenje cerkve in hierarhije, odnošaje izmed cerkve in države; vladu Karla Vélikega, upravo njegove države, dvor, državni zbor, vojsko, narodno gospodarstvo, dohodke, znanosti in umetnosti za Karla Vélikega. Peta knjiga govori o vladi Ljudevita Pobožnega, o propasti carstva Karla Vélikega in o provalah Normanov, Saracenov in Madjarov v devetem in desetem veku. V šesti knjigi se opisuje vlada feudalcev ali povest držav, katere so se podigle na ruševinah Karlovega carstva t. s. Francija, Anglija, Nemška in Italija, potem se razpravlja o feudalnem sistemu in o prosveti v devetem stoletju do dvanajstega. Sedma knjiga končno obseza zgodovino Grkov, severnih in južnih Slovanov in Madjarov v tej dobi. —

Nobena znanost ni tako zavisna o strankarskem stališču in o subjektivnem razpoloženju piščevem kakor zgodovina. Objektivne dogodke in odnošaje sodi drugače konservativec, drugače naprednjak, drugače pristaš monarhije, drugače pristaš ljudske vlade i. t. d. o vseh razmerjih človeških, kjer vlada brez izjeme pravilo, da ima vsaka stvar dve lici. Mi z našega stališča radi priznavamo, da se ujemamo s historijskim naziranjem pisateljevim v obče; v posameznih stvareh pa sumnjamo, da se je g. pisatelj preveč oklenil stališča svojih virov. Ako torej čitamo časih besedico „žalibog“ pri takih dogodkih, kjer se je našim smrtnim sovražnikom pripetila nesreča, to se nikakor ne zlagamo s tem izrazom, nego bi ga zamenili z drugim „na srečo“ in narobe. Karol Véliki je bil v istini velik, a slavo naj mu pojó oni, katere je velike napravil, ne mi, katerim je bil neusmiljen krvnik. Kar se dostaje gradiva, želeli bi, da je gospod pisatelj še večjo pozornost naklonil popisu kulturnih odnošajev. Sosebno v sedmi knjigi, kjer se razpravlja zgodovina grškega carstva, slovanskih držav in Madjarov, bili bi čitali rajši obširnejše razprave o cerkvenem, socijalnem in kulturnem razmerju teh narodov, nego neštevilne poboje, ustanke in bitke. Ker je knjiga namenjena naobraženemu nestrokovnjaku, bilo bi ga prvo gotovo bolj zanimalo nego drugo. Prav zaradi te vrste čitateljev bi bili tudi želeli, da je pisatelj gradivo razredil pregledneje. Kot primer navajamo poglavje XVI., kjer je opisana zgodovina Nemčije in Italije od leta 888. — do 1039. brez jasno oddeljenih razstavkov skoro v jednem teku. Mnogi čitatelj se bode spoteknul tudi ob besedah, katerim ne vé celó mnogi izobraženec ne poretla ne značenja. Naj li vé vsak navaden izobraženec, kaj je „kurspalat“, „vergeld“ (währgeld), „formariage“, kaj so „leudi“, „mainmortables“ i. t. d. — Ali naj vé, kdo je bil „Beaumanoir“ (pr. str. 164), kdo „povjestničar od Ely-a“ (str. 125.), kdo so bili „Korsunjani“ (str. 262.)? — Velike koristi bi bile tudi rodoslovne tablice, katerih knjigi povsem nedostaje. Tako se čitatelj pri različnih osebah jednakega imena kaj lahko pomoti, čemur bi se takoj ognil, ako bi imel rodoslov pred očmi.

Jezik in zlog knjige sta prav lahko umevna in gladka. Na nekaterih mestih bi bil g. pisatelj stvar lahko povedal jasneje. Na str. 29. čitamo: „Poslije Karla Martela nastanu za franačku državu težki dani, i sva je još sreća bila, da su sinovi njegovi Karloman i Pipin Maleni uz gospodstvo i zemlje baštinili i duh njego“. Osim muhamedovaca ustali su vsi podložnici protiv franačke države, a k njima se pridružio i nezakoniti sin njegov i Svanahildin Grifon.“ Kakor se stavek tu čita, utegnil bi človek misliti, da se muhamedovci niso vzdignili proti frankovski državi. Bolje bi bil torej pisec dejal, „uz“ ali „poleg“ n. „osim“. Iz navedenih stavkov tudi ni razvidno, da je Grifo sin Karla Martela. Končno Grifona nekateri povestničarji ne zmatrajo za nezakonitega sina Martelovega, nego ga zovejo sinu iz drugega zakona s Svanahildo. Na strani 196. je pomota. Teofil zove Teofoba svojega zeta, a bil mu je šurjak. Na strani 167. čitamo: „Tako stanu Magjari navaljivati na Slavene, Niemce, Bugare i Moravljane i. t. d.“ Moravljani so bili pač tudi Slovani; „Slavene“ bi bil moral označiti kot „panonske Slavčene“. „Vitez“ (od Vithungi) ne znači „konjenika“, kakor čitamo na str. 134., nego nasploh

„vojščaka, junaka“. Na str. 183. čitaj „Taillefer“ ne „Tailleufer“. Na str. 247. v opazki veli pisec „leh je isto što i polje“. Ne „leh“ nego „leha (lijeha)“. Na str. 272. čitaj „Volinija“ ne „Volhinija“. Ostalo je tudi še nekaj drugih večjih in manjših tiskarskih pogreškov.

Še nekaj opazek gledé na jezikovno stran. Pisatelj sklanja imena na „o“, n. pr. Karlo, Odo, Oto i. t. d. po ženski *a*-sklanji. Narod na iztoku res tako sklanja, ali on pravi tudi nominativ na „a“, torej Karla, Oda, Ota i. t. d. kakor, Luka, Sima, Franja i. t. d., nedosledno je ostavljati nominativ na „o“, genetiv in ostale sklone pa preminjati po ženski *a*-sklanji. Druga rana je sklanja tujih imen, katera ne ne dajo preminjati po nobenem primeru hrvaške sklanje. Zatorej čitamo pač oblike: „Maza“ = die Mass; „Burgundija“ = Bourgogne, Burgund; ali tudi: „Prvomu dade . . . a drugomu . . . Provence i Burgundiju“, kjer bi pričakovali „Provansu“ ali pa, ako je beseda v pluralu, vsaj „Provansu“. Takisto „Elsas“ n. „Alzacija“, „Mainz“ in „Mainc“, „manjeski“ n. hrv. „majnački“. „U Normandiji vidjeti si mogao slavno opatiju u „Fontenellu“ u „Jumiegesu“ u „Beku“, i samostane u „Caene-u, Rouen-u, Bayeux-u, Avranches-u, Fecampu“, (Fécamp) i napokon u „Mont Saint Michel-u“ (Mont-Saint-Michel)? „Monte Casino“ in „Montekasino“. Po našem oskromnem mnenji treba vsa ta imena narodnemu izgovoru prilagoditi, torej pisati n. pr. v „Žimiežu“, a da ne bode nesporazumka, pristaviti v zaporcih ime, kakor se piše v dotičnem jeziku. Tako ravnajo Srbi in v obče narodje, ki pišejo z drugimi slovi, nego latinskimi. Z vsakim drugim načinom pisanja teh imen, sosebno v zavisnih sklonih se dela sila národnemu jeziku.

Nehrvaški se mi zdi rečeno: „Vojske se . . . sukobe na t. zv. polju Rothfeld“ n. „na polju „Rothfeld“ nazvanom“ (str. 67.), „Velikaši i izaberu . . . Roberta, brata Ode“ m. „brata Odova“ ali „Odina“. „Arnulf je bio . . . sasvim drugi (m. drug) čovjek, nego i. t. d. (str. 130.), „Češkinja“ m. „Čehinja“ (str. 135.), „Pražkim vladarima morali (su) davati danke ne samo njegovi neposredni podložnici, pleme Čeh (n. Čehová ali Česi), nego i sva druga plemena.“ Primeri v Črni gori „pleme Drekalovići“ ali „Drekalovića“ ne »pleme Drekalović.« „Razgovor tri svetca“ m. „triju svetaca“ (str. 288.).

Te in nekatere druge menj važne nedostatnosti ne jemljó delu vrednosti in zaslužene pohvale. Knjigi je pridejan zgodovinski zemljevid one dóbe, ki pa sevéda ne more zadoščati za razmerno precěj dolgo dobo, kjer so se meje pojedinih držav in národov menjavale tako često.

R. Perušek.

(Konec prihodnjič)

**Iz hrvaške književnosti.** Prejeli smo nekatere knjige, o katerih moramo zaradi pretesnega prostora odložiti poročilo do jedne prihodnjih števil. *Stjepan pl. Miletić* je izdal tragedijo v petih dejanjih, naslovljeno »Boleslav« (cena 50 kr.), *Georgina Kayser-Sobjeska* (član nar. gledališča v Zagrebu) je spisala pod naslovom »Svako djelo dodje na vidjelo« v dramski obliki tri slike iz življenja zagrebškega (cena 70 kr.), *dr. Šime Mazzura* in *dr. Marijan Derenčin* pa sta izdala knjigo politiške vsebine »Programi oporbenih stranaka u Hrvatskoj« (cena 20 kr.). Vse tri knjige se dobivajo v »Dionički tiskari« v Zagrebu. — Hrvaško stenografsko društvo v Zagrebu je izdalo 1. in 2. številko »Stenografa«. Bodi ta list iz nova priporočen našim stenografom, sosebno ker se že dve leti jako marljivo bavi tudi s slovensko stenografijo.

**Obči zbor »Matiče Hrvaške«** je bil dné 17. m. m. Poročilo smo morali odložiti za prihodnjič.

† **Stjepan Buzolić.** Dné 10. m. m. je umrl sloveči pesnik, duhovnik *Stjepan Buzolić*, po rodu Hrvat iz Dalmacije, v 64. letu dóbe svoje. Leta 1871. je izdal zbirko svojih pesmij pod naslovom „Bog, rod i svet“, mnogo pa je tudi prestavljal iz ruščine,

v partituri — prednost zbornega petja iz partiture razklada izdatelj v predgovoru — in ker je cena knjigi, 400 strani za 3 krone, izredno nizka. *K. Hoffmeister.*

**Knjige Matice Hrvaške. (Konec.)**

Še nekoliko besedij o pravopisu in o jeziku nasploh v knjigah „Matica Hrvaške“. Kar se tega dostaje, vlada v spisih Matičinih velika različnost. V jeni letošnjih knjigah so zastopane vse nijanse hrvaškega pravopisa od stroge nekdanje hrvaške etimološke šole pa do najskerajnejše Vukove in nove dalmatinske fonetike. Kišpatičeve „Ribe“ so pisane v jeziku, ki je vladal še nedavno v hrvaški akademiji in v šolah hrvaških, s starinskimi oblikami in etimološkim pravopisom. Jednako drame Mirka Bogovića, Vallina „povjest srednjega veka“ nima razven oblikov na „ima“ v dat., lok. in instr. pluralis nič, kar bi spominjalo na novejšo pisavo. V Kuhačevih „Ilirskih glazbenicah“ prevladuje fonetika, a etimologija se prikazuje vsak čas kot stara navada železna srajca. Miškatovičev prevod Turgenjevovih romanov ima stari pravopis, a „pripomenek“ se v nekaterih oblikah bliža fonetskemu. Musičeva „Povjest grčke književnosti“ je že pisana čisto fonetski, predgovor „Matica Hrvaške“ pa je zopet starinski. Ostale knjige so pisane fonetski, in sicer tako, da se od Hranilovića preko Lepušića in Vodopića do Maretičevega prevoda „Gospoda Tadeja“ fonetika vedno bolj bliža naturalističnemu jeziku, katerega imenujejo pristaši stare šole „govedarstvo“, premda čitamo celo pri poslednji knjigi na zavitku in na prvi strani naslova „Prievodi“ n. fonetskega „prijevoda“. Te različnosti „Matica Hrvaška“ ne bode mogla vedno trpeti. Odločiti se ji bode za stalen pravopis. Kateri pravopis bode zmagal, o tem ob sedanjem razmerji ne more biti dvojbe. Fonetika se je podigla zmagonosno, prodrla je vse vrste etimoloških braniteljev, in mnogi so že položili orožje ter se udali hočeš nočeš mogočni fonetski struji. Nam Slovencem mora biti žal, da se je to zgodilo, ker se s tem književni jezik hrvaški močno oddaljuje od slovenskega in prihaja jez vedno večji. Ali s fakti je treba računjati, in ozirnosti do nas Slovencev ne mogô zadržavati Hrvatov v bližanji k štokavskim oblikam in k srbskemu pravopisu.

Pregledali smo knjige „Matica Hrvaške“ in videli smo, da se Matica resno trudi podajati svojim čitateljem najrazličnejše hrane. Jednako ljubeče goji lepo knjigo kakor popularno znanstvo in umetnost; izdaja domačih pisateljev novejša in starejša pesniška dela, pa presaja tudi znamenito pojavo tujih slovstev na domača tla. Torej ni čudo, da najde vsakdo nekaj, kar mu zelo ugaja. Pri tem imajo knjige, katere izdaje Matica, kakor smo videli, z malimi izjemami, literarno ali vzgojevalno ali praktično vrednost in se v resnici čitajo z naslodo in koristijo, ker odgovarjajo željam in potrebi čitateljev. In koliko štiva ponuja Matica svojim članovom! Za 3 gld. je podala nad 71 pol lepoznauskega in nad 66 pol popularno-znanstvenega in zgodopisno-umetnega gradiva, poleg tega pa je izdala še za ceno 2 gld. 60 kr. 20 pol lepoznauskega, 18 pol znanstvenega štiva in 13 pol pesmij, vsega skupaj torej 190, reci stoindevetdeset pol, deloma ilustrovanih.

Ob tako uspešnem delovanji na književnem polji ni čudo, da je tudi zanimanje za „Matico Hrvatsko“ od leta do leta večje in da šteje vedno več udov. Vsa čast in hvala odličnemu odboru, ki si vé priskrbeti primernih spisov, kateri zanimajo občinstvo ter tako množé ljubezen do čitanja.

Zatorej pa priporočamo „Matico Hrvatsko“ tudi Slovencem, katerim se s temi knjigami ne ponuja samo izborna poučno in zabavno štivo, nego tudi prilika, da se naučé najsorodnejšega in najlepšega slovanskega jezika. Znanje hrvaškega jezika jim bode koristilo tudi pri izobraževanji domačega jezika. Kadar jim bode treba na posodo vzeti, ne bodo se zatekli k starim roditeljem, ki hranijo pač star denar, ki pa ni več veljaven, niti k daljnim sorodnikom, katerih denar je treba prej zamenjati,

predno ga moreš porabiti, nego k svojim bratom, ki jim ga bodo posodili, tako da nihče ni čutil ne bode, da je izposojen, in ga bodo bratu tudi prepustili v last! —

R. Perušek.

Obči zbor »Matice Hrvaške« je bil, kakor smo že poročali, dne 17. junija. Predsedoval mu je prof. *Tade Smičiklas*, ki se je v svojem nagovoru spominjal sebosno umršega odbornika dr. Ivana Broza, nato pa različnih dobrotnikov »Matice Hrvaške«. Tajnik in blagajnik *Ivan Kostrenčič* je prečital obširno poročilo, iz katerega posnemljemo to-le: Odbor »Matice Hrvaške« je hotel minulo leto kot dvanajsto knjigo izdati prvo knjigo »Hrvaških narodnih pesmij«, ali ko je urednik prof. dr. Broz dal že nekaj pol v tiskarno, obolel je nenadoma, in po njegovi smrti delo ni bilo tako dovršeno, da bi se nadaljeval tisek brez roke drugega urednika. — Lanske knjige, najsi se jih je natisnilo 1000 izvodov več nego prejšnje leto, pošle so takoj. Za leto 1893. se knjige že tiskajo. Namenjene so »Matičarjem« te-le: prof. *dr. Ivan Hoič*: »Slike iz občega zemljopisa« (knjiga četrta), prof. *Fr. Valla*: »Poviest srednjega veka«, prof. *dr. Milivoj Šrepl*: »Ruski pripovjedači« (»Slike iz svjetske književnosti«), »Slavenska knjižnica (II zvezek »Izabranih pripoviesti J. S. Turgenjeva«), *Mirko Bogović*: »Pripoviesti« (3. zv. Bogovičevih pesniških del). Razven teh knjig se bodo natisnile v »Zabavni knjižnici« dela starih »Matičinih« pisateljev: *E. Tomića*, *Šandora Gjalskega*, *Venceslava Novaka* in dramatsko delo mladega pesnika *dr. A. Pavičića-Tresića*. V nakladi »Matice Hrvaške« izide prof. *dr. Mil. Šrepla* »Rimska satira« (»Knjižnica za klasično starinu«), kot drugi zvezek »Prievoda novijih pjesnika« pa je namerjala »Matica« natisniti *Buzoličev* prevod »Božje komedije«, toda gotovo ni, da izide letos to delo, ker se ne vé, ali je pokojnik temu pesmotvoru še napisal uvod in tolmač. — Članov je štela »Matica« 1893. leta 10.006 (za 889 več nego leta 1892.), dohodkov je bilo 35372 gld. 4 kr., od katerih se je izdalo za knjige 28284 gld. 41 kr. Na konci upravnega leta 1893. je imela »Matica Hrvaška« razven hiše, vredne 90.000 gld., imovine 64.649 gld. 58 kr. — Pri spopolnilni volitvi so bili za tri leta izvoljeni v književni odbor: za podpredsednika *J. E. Tomić*, za odbornika: *Lj. Babić* (Gjalski), prof. *dr. A. Musić*; v gospodarski odbor pa za odbornika: *Gjuro Deželić* in *dr. A. Harambašić*.

**Cigaletov spomenik.** V Črnem Vrhu nad Idrijo se je osnoval odbor, ki namerja pokojnemu Cigaletu vzdati spominsko ploščo na njega rojstveni hiši v Loméh in mu postaviti še drug spomenik v črnovrški vasi. Odbor torej prosi, naj mu domoljubi pošiljajo svoje doneske. — Takó smo posneli iz drugih listov in priobčujemo to beležko pač samó iz pijetete do prezaslužnega Cigaleta, zakaj slavni odbor nam do danes ni poslal nikakešnega obvestila o svoji nameri.

**Spomenik dr. Fr. Račkemu.** V hrvaških listih čitamo, da se je v Zagrebu osnoval odbor, ki bode nabiral doneske za spomenik velikemu hrvaškemu zgodovinarju Fr. Račkemu. V tem odboru so dr. Milan Amruš, dr. Šime Mazzura, dr. Ivan Zahar in Tomislav Padavić.

#### »Ljubljanski Zvon«

zhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrt leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Izdajatelj **Janko Kersnik**. — Odgovorni urednik **dr. Ivan Tavčar**.

Upravištvo »Národna Tiskarna« Kongresni trg št. 12. v Ljubljani.

Tiska »Národna Tiskarna« v Ljubljani.